

CYNGOR GWYNEDD

PROTOCOL AR Y DEFNYDD O GYFRYNGAU CYMDEITHASOL GAN GYNGHORWYR

Egwyddor sylfaenol wrth ddefnyddio Cyfryngau Cymdeithasol yw dangos parch ar eraill.

RHAGARWEINIAD

1. Mae'r Cyfryngau Cymdeithasol yn ffordd pwysig o gyfathrebu mewn cymdeithas heddiw a maent yn newid y ffordd y mae pobl yn cyfathrebu a rhwydweithio. Mae'r newid hwn yn cynnig llwyfan newydd ar gyfer ymgysylltu, cyfathrebu a gwrandao. O ganlyniad, mae'n naturiol bod y newid hwnnw yn effeithio'r modd y mae'r Cyngor yn cysylltu â dinasyddion y sir a hefyd y modd y mae cynghorwyr yn gweithredu.
2. Mae'r Cyngor yn croesawu'r defnydd cynyddol aelodau o'r cyfngau cymdeithasol ac yn dymuno hwyluso hynny trwy gynnig arweiniad a chefnogaeth briodol. Mae'r Pwyllgorau Gwasanaethau Democrataidd a Safonau y Cyngor yn cydnabod yr angen am arweiniad am yr hyn sydd a sydd ddim yn dderbyniol. Diben y protocol hwn yw i gynnig arweiniad o'r fath ac mae'n gyson â'r rheolau cyffredinol o dan y Cod Ymddygiad ar gyfer Aelodau Etholedig.
3. Yn amlwg, y rheol gyffredinol yw y disgwylir yr un safonau ymddygiad os yw aelod ar-lein neu beidio. Yn tanlinellu hyn oll, disgwylir i aelod **ddangos parch at eraill**.

EGWYDDORION SYLFAENOL

4. Yr egwyddor sylfaenol yma yw bod "Safon Gwynedd" (gweler Atodiad 1) a'r Côt Ymddygiad i Gynghorwyr (Atodiad 2) yn berthnasol i unrhyw weithgaredd, yn cynnwys defnyddio Cyfryngau Cymdeithasol. Felly dylai ymddygiad aelod pan yn defnyddio cyfryngau cymdeithasol gadw at yr un safonau o ymddygiad aelod ag y byddent yn ymarfer mewn pwyllgor, cyfarfod cyhoeddus neu wrth ohebu â rhywun.
5. Felly, yn ogystal â dyletswyddau cyfreithiol arferol, dylid cofio'r egwyddorion a ganlyn:-
  - Dangos parch at eraill
  - Peidio â datgelu gwybodaeth eithredig neu gyfrinachol
  - Dim bwlio, aflonyddu, erlid na dychryn cyd-aelodau, swyddogion na'r cyhoedd
  - Dim ceisio budd personol
  - Cofio egwyddorion cydraddoldeb
  - Bod yn ofalus rhag penderfynu ymlaen llaw
  - Dim annog ymddygiad sy'n groes i'r protocol hwn gan eraill
  - Bod yn ofalus i beidio â bod yn rhan o achos fendeta personol yn erbyn eraill

Y CYFLEON A'R RISGIAU

6. Mae datblygiad y Cyfryngau Cymdeithasol yn cynnig cyfleon newydd ar gyfer rhannu gwybodaeth gyda a cheisio ymateb a barn gan drigolion. Mae'r dulliau gwahanol (Facebook, Trydar, Blog ayb) yn cynnig dull sydyn, rhad ac effeithiol o wneud hynny. Mae'r Cyfryngau Cymdeithasol yn gosod defnyddwyr ar flaen y gâd o ran newyddion yn torri. Maent hefyd yn ddulliau sydd yn galluogi gwneud cyswllt â rhai sydd, efallai, heb fod ynghlwm â phrosesau democrataidd o'r blaen.
7. O ganlyniad, maent yn cynnig cyfryngau all brofi'n hynod ddefnyddiol i'r Cyngor yn gorfforaethol a hefyd i gynghorwyr lleol. Trwy ddefnydd priodol o Gyfryngau Cymdeithasol, gall cynghorwyr brofi budd mawr ac mae'r Cyngor yn annog defnydd priodol ohonynt gan gynghorwyr. Fodd bynnag, rhaid bod yn ymwybodol o'r peryglon a'r risgiau sydd ynghlwm â'u defnydd. Gall camddefnydd o cyfryngau cymdeithasol arwain at anawsterau cyfreithiol arwyddocaol ac mae'r Cwnsler Cyffredinol wedi llunio cyfarwyddyd i geisio gwarchod rhag hynny.
(wele <https://www.gov.uk/government/news/attorney-general-to-warn-facebook-and-twitter-users-about-contempt-of-court>)

Y CYFRIFOLDEB DROS "GYNNWYS"

8. Un gwahaniaeth mawr rhwng y cyfryngau cymdeithasol â chyfryngau a llwyfannau eraill yw bod ceidwad unrhyw "safle" yn gyfrifol nid yn unig em eu datganiadau eu hunain ond hefyd am datganiadau gan eraill sydd yn cael eu gwneud ar y safle hynny. Felly, os oes y gwneir datganiad amhriodol, perchennog y "safle" sydd yn gyfrifol am dynnu'r datganiad hynny oddi yno.
9. Yn ogystal, unwaith mae rhywbeth wedi ei gyhoeddi ar wefan gymdeithasol, mae yn yr arena gyhoeddus. Bydd y Cyngor, yn ôl yr angen, yn gofyn i aelodau dynnu deunydd sydd yn tramgwyddo'r protocol hwn yn ôl a bydd methu â gwneud hynny yn groes i'r protocol. Fodd bynnag, dylai aelodau fod yn ymwybodol ei fod yn anodd tynnu cofnod, boent yn ffaith neu'n farn, yn ôl unwaith y maent yn yr arena gyhoeddus a gallant arwain at gamau cyfreithiol yn y pen draw.

TRAFODAETH "WLEIDYDDOL"

10. Mae trafodaethau "gwleidyddol" lleol yn medru bod yn rhai cadarn a heriol. Tra mae'r Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus wedi derbyn bod yn rhaid i aelodau fod â "chroen mwy trwchus" gan bod beirniadau syniadau a barn yn rhan o drafodaeth ddemocrataidd, mae "Safon Gwynedd" yn ei wneud yn glir na ddylid bod yn sarhaus na'n ddilornus hyd yn oed yn y trafodaethau "gwleidyddol" hynny. Mae'r protocol hwn yn ategu bod y safonau hynny'n berthnasol i ddefnydd aelodau o gyfryngau cymdeithasol.

Y CYNGHORYDD FEL UNIGOLYN

11. Fe all cynghorydd sefydlu safleoedd yn ei enw ei hun neu fel “Y Cynghorydd***”. Dylai aelodau fod yn ymwybodol bod y protocol hwn yn berthnasol i’r naill senario a’r llall. Gan ei fod yn amlwg bod y ffaith bod unigolyn yn gynghorydd etholedig yn wybodaeth gyhoeddus, dylai aelod fod yr un mor ofalus mewn unrhyw gyfwrng cymdeithasol. Mae’r graddau y bydd y protocol hwn yn cael ei ddefnyddio yn dibynnu ar y cynnwys ond mae’r safonau ymddygiad yn gyson.

Y DEFNYDD O OFFER Y CYNGOR

12. Bydd cynghorydd yn medru defnyddio offer y Cyngor ar gyfer cyhoeddi deunydd ar gyfryngau cymdeithasol ond dylai aelodau fod yn fwy gwylidwrus eto o ran y cynnwys

DEFNYDD MEWN CYFARFODYDD

13. Caniateir defnyddio cyfryngau cymdeithasol mewn cyfarfodydd o’r Cyngor a’i bwylgorau. Fodd bynnag, dylid cofio:-

- Dylai sylw pennaf aelod fod ar y drafodaeth sydd ar y gweill ac ar y penderfyniad y mae’n rhaid ei wneud
- Ni ddylid trydar ar unrhyw fater eithredig neu gyfrinachol
- Ni ddylid trydar ar fanylion cyfarfodydd

GWE-DDARLLEDU

14. Bydd y Cyngor yn symud maes o law i ddarlledu rhai o’i gyfarfodydd (Cyngor llawn a rhai pwyllgorau) dros y We. Fel rhan o’r datblygiad hynny, byddwn yn annog y defnydd o gyfryngau cymdeithasol i aelodau o’r cyhoedd ymateb i drafodaethau. Fodd bynnag, bydd hynny’n digwydd trwy “safleodd” swyddogol y Cyngor. Bydd defnydd o gyfryngau gan aelodau etholedig yn unigol yn disgyn o dan paragraff 12 o’r protocol hwn

HYFFORDDIANT

15. Fe ddarperir hyfforddiant i aelodau ar y protocol hwn er mwyn arfogi aelodau i wneud defnydd addas a chyfrifol o’r cyfryngau. Mae disgwyliad pendant ar aelodau i wneud defnydd o hyfforddiant o’r fath. Fodd bynnag, mae’n glir bod y cyfrifoldeb am gydymffurfio â’r protocol yn gorffwys gyda’r aelod unigol.

DISGYBLAETH A DELIO Â CHWYNION

16. Dylid cyflwyno unrhyw gwynion am y drefn i’r Swyddog Priodoldeb. Bydd y Pwyllgor Safonau yn delio ag unrhyw fater disgyblu yn sgil adroddiad am dramgwyddo’r protocol hwn yn ôl ei drefniadau arferol ar ymddygiad aelodau gan gyflwyno argymhellion i’r Cyngor yn ôl yr angen.

ATODIAD 1 - SAFON GWYNEDD

ATODIAD 2 - COD YMDDYGIAD

ATODIAD 3 - CANLLAW CYMDEITHAS LLYWODRAETH LEOL CYMRU